

Aan de staatssecretaris van Economische Zaken,
Landbouw en Innovatie
de heer Dr. H. Bleker
Postbus 20101
2500 EC 'S-GRAVENHAGE

Land- en Tuinbouworganisatie Nederland
Postbus 29773, 2502 LT Den Haag
Bezoekadres : Beukendhoutseweg 225
2594 AL Den Haag
Bankrekening : 35.76.06.760
Telefoon : ██████████
Fax : ██████████
E-mail : secretariaat@lto.nl

Datum : 17 november 2011
Ons kenmerk : AJM\2011\AKO\002137
Onderwerp : Commentaar ontwerp Wet natuur
Informatie : ██████████

Geachte heer Bleker,

LTO Nederland onderschrijft van harte het kabinetsvoornemen om de wetgeving voor de bescherming van de natuur te vereenvoudigen en daarom te vervangen door de Wet natuur. In algemene zin is LTO Nederland van mening dat het kabinet door het ontwerp van een Wet natuur belangrijke stappen in de goede richting zet.

Op onderdelen behoeft het ontwerp evenwel nog verduidelijking en aanpassing. LTO Nederland gaat dan ook graag in op uw uitnodiging in uw brief van 6 oktober jl. om commentaar in te dienen. LTO Nederland heeft bij de voorbereiding samengewerkt met VNO-NCW en MKB Nederland en een gezamenlijk commentaar opgesteld. In aanvulling daarop gaat LTO Nederland in deze brief nog specifiek in op aspecten die meer in het bijzonder in de agrarische sector spelen.

Nieuwe natuurwet dringend nodig: wel afstemmen met nieuwe Omgevingswet

De huidige natuurwetgeving opgetekend in de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Boswet is gecompliceerd en weinig toegankelijk. Het is belangrijk te komen tot een eenvoudiger wetgeving met minder administratieve lasten voor ondernemers. Noodzakelijk is bovendien dat, zoals het kabinet aangeeft, meer mogelijkheden worden geboden om ecologie en economie te verbinden waardoor een meer evenwichtige en integrale afweging van belangen kan plaatsvinden bij het beoordelen van projecten en activiteiten die gevolgen kunnen hebben voor waarden van natuur.

Bijzondere aandacht verdient nog de voorbereiding voor een nieuwe omgevingswet. Deze wet verkeert echter nog in een vroeg stadium van voorbereiding. Daarop kan een herziening van de natuurwetgeving niet wachten. Belangrijk is wel dat t.z.t. integratie van de Wet natuur met de nieuwe Omgevingswet plaats gaat vinden.

Gebieden

Geen koppen op nationale koppen op Europese regelgeving

Het wetsvoorstel beperkt de bescherming van gebieden tot de Natura 2000 gebieden. De oude natuurmonumenten zijn uit de wet gehaald en ook de nationale koppen op de

gebiedsdoelstellingen zijn verdwenen. We kunnen ons vinden in deze benadering. Deze gebieden en doelstellingen worden al beschermd via de ruimtelijke ordening. Een dubbele bescherming via de Natuurwet is ons inziens niet noodzakelijk.

Buitenlandse Natura 2000 gebieden (Artikel 1.1)

Via de wet worden ook de buitenlands natuurgebieden beschermd hetgeen de nodige uitvoeringsproblemen met zich meebrengt. Via de programmatische aanpak stikstof, het opstellen van de beheerplannen en ook via provinciale verordeningen worden voor de Nederlandse Natura 2000 gebieden eenduidige toetsingskaders ontwikkeld. Daardoor wordt de bewijslast voor ondernemers verlicht. Deze instrumenten zijn niet beschikbaar voor de buitenlandse gebieden. Voor agrarische ondernemers, in de buurt van een Belgisch of Duits Natura 2000 gebied, blijft de huidige juridische impasse bestaan, terwijl de buurman aan de overkant van de grens soms gewoon kan uitbreiden, omdat daar een andere beoordeling plaatsvindt. Voor LTO Nederland is het belangrijk dat er tenminste voor stikstof een duidelijk toetsingskader komt voor buitenlandse gebieden.

Bevoegd gezag is daar waar activiteit plaats vindt (Artikel 1.3)

Het is een belangrijke verbetering dat een ondernemer alleen te maken heeft met het bevoegde gezag waar de activiteit plaatsvindt. Dat is op dit moment niet zo en leidt in de praktijk tot onwerkbaar situaties. Veehouders in de buurt van een provinciegrens hebben niet alleen te maken met twee verschillende bevoegde gezagen, maar ook met verschillende toetsingskaders. Het wetvoorstel dwingt provincies tot een betere onderlinge afstemming en dat is een positieve ontwikkeling.

Programma en beheerplan (artikel 1.9 en 2.3 en 2.9)

De artikelen 1.9, 2.3 en 2.9 zijn essentieel voor de nieuwe natuurwet. Via een Programma of beheerplan is het mogelijk om ruimte te bieden aan economische ontwikkelingen. Belangrijk voordeel is dat de bewijslast of iets schadelijk is, wordt verschoven van ondernemer naar overheid. Daarnaast wordt met behulp van deze artikelen bedrijfsontwikkeling in de veehouderij rondom Natura 2000 gebieden weer mogelijk. Uiteraard zijn aan deze ontwikkelingen voorwaarden verbonden. Het is belangrijk dat de juridische impasse van de afgelopen 10 jaar wordt doorbroken en dat dit in de nieuwe natuurwet ook goed wordt geborgd.

Door een recente uitspraak van Raad van State is de referentiedatum voor vogelrichtlijngebieden verschoven naar 1994 of de datum van aanwijzing. Bij nieuwe activiteiten rondom vogelrichtlijngebieden moeten initiatiefnemers die referentiedatum als uitgangspunt hanteren. In de praktijk is dat voor agrarische ondernemers ondoenlijk. LTO Nederland pleit ervoor de onderbouwing voor een aantal activiteiten zoals die van stikstof in de programma's en/of beheerplannen te maken en de bewijslast tussen 1994 en 2004 niet bij individuele ondernemers neer te leggen.

Sociaal en economisch belang (Artikel 1.10)

In de huidige natuurbeschermingswet wordt geen rekening gehouden met sociaal economische belangen. LTO Nederland is tevreden dat dit nu richtlijnconform wordt vertaald en er bij het opstellen van maatregelen zoals de Programmatische Aanpak Stikstof en beheerplannen, deze belangen meegewogen kunnen worden.

Soorten

Reguliere landbouwactiviteiten

Het wetsvoorstel beoogt ruimte te bieden aan economische activiteiten, zonder afbreuk te doen aan datgene wat uit het oogpunt van soortenbescherming van belang is. LTO Nederland is over deze insteek positief. Dit betekent dat niet-opzettelijke verstoring niet strafbaar is. Daaruit volgt, aldus LTO Nederland, dat voor reguliere landbouwactiviteiten

geen verbodsbepaling door nee, tenzij.. moet gelden of een gedragscode moet worden verlangd. Ondernemers moeten worden beoordeeld op de vraag of zij werkten volgens hetgeen op basis van een goede landbouwpraktijk mag worden verlangd, waartoe onder meer het nemen van voorzorgsmaatregelen kan behoren. Daarmee wordt voorkomen dat agrarische ondernemers bij reguliere activiteiten te maken krijgen met regelgeving en administratieve lasten die weinig toevoegen aan de bescherming van flora en fauna. Het wetsvoorstel behoeft in voornoemde zin verduidelijking.

Faunabeheereenheden

In het wetsvoorstel is opgenomen dat jachthouders zich "kunnen" organiseren in faunabeheereenheden. LTO Nederland verzoekt om in de wet op te nemen dat faunabeheereenheden verplicht dienen te worden ingesteld. Hiermee kan voorkomen worden dat groepen jachthouders zich onttrekken aan afstemming over faunazaken en het nemen van de gezamenlijke verantwoordelijkheid hiervoor.

Bejaagbare soorten

LTO Nederland is nadrukkelijk geen voorstander van het uitbreiden van de lijst bejaagbare soorten. Het inzetten van het instrument jacht is specifiek voor de bestrijding van de overzomerende grauwe gans, kolgans en smient geen oplossing en zal er toe leiden dat maatschappelijke organisaties zich tegen het terugdringen van de populaties gaan verzetten. LTO Nederland pleit ervoor om te gaan voor een totale aanpak om de overlast van ganzen en smienten terug te dringen en aan te sluiten bij het voorstel van de maatschappelijke organisaties verenigd in de Ganzen 7. Daarbij dient met name de nadruk te liggen op het terugdringen van de jaarrondverblijvende dieren en niet op de zogenaamde overwinteraars.

LTO Nederland is ook geen voorstander om het wild zwijn, edelhert, ree en damhert op de jachtlIJst te zetten. Dit gaat in de praktijk namelijk leiden tot veel onduidelijkheid over de aanpak en het instrument jacht draagt ook hier niet bij aan een oplossing van de schadeproblematiek. Bovendien is het bepalen en het handhaven van een redelijke stand bij de in deze alinea genoemde hoefdieren geen zaak van de jagers en wildbeheereenheden alleen. LTO Nederland pleit juist voor een beleid waarbij de faunabeheereenheden en provincies zijn betrokken bij het bepalen van de gewenste stand en faunabeleid.

LTO Nederland staat er nadrukkelijk voor open om met het ministerie over de lijst van bejaagbare soorten van gedachten te wisselen.

Afschot vanuit bewegende voertuigen

Artikel 3.19 verbiedt om te jagen vanuit voertuigen. Verzoek van LTO Nederland is om dit aan te passen naar "bewegende" voertuigen, vaartuigen en luchtvaartuigen.

Afschotplannen jachtsoorten

In artikel 3.21 van het wetsvoorstel wordt gesteld dat een afschotplan dient te worden opgesteld door de wildbeheereenheid. LTO Nederland is van mening dat bij het bepalen van de inhoud van een afschotplan ook de belangen van de agrarische sector en mogelijke andere belangen in het buitengebied moeten meespelen. Deze belangen zijn niet vertegenwoordigd in de wildbeheereenheid. LTO Nederland pleit daarom om de faunabeheereenheden een rol te laten vervullen bij het bepalen en vaststellen van de afschotplannen.

Introductie nieuwe diersoorten

Het wetsvoorstel geeft gedeputeerde staten de bevoegdheid ontheffing te verlenen van het verbod om dieren in de vrije natuur uit te zetten. Uitgezette dieren kunnen zich echter vaak over het land verspreiden, waardoor het uitzetten van dieren ook andere

provincies zal aangaan. Daarnaast gelden onder de huidige flora- en faunawet allerlei toetsingscriteria, zoals dat er lokaal draagvlak aanwezig moet zijn. LTO Nederland pleit ervoor dat er afspraken worden gemaakt met de provincies om tot uniforme criteria te komen of de huidige te behouden. Dit is in het belang van de agrarische sector, maar ook in het belang van de dieren.

Decentralisatie Faunafonds

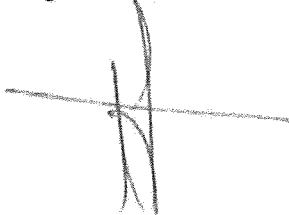
In de memorie van toelichting op het wetsvoorstel staan een aantal passages over de decentralisatie van het Faunafonds. De genoemde bedragen (budget van het Faunafonds) komen echter naar oordeel van LTO Nederland niet overeen met de daadwerkelijke bedragen. Zo bedraagt het jaarlijkse budget van het Faunafonds meer dan 7,9 miljoen euro per jaar en is er momenteel ook sprake van een open eind regeling.

Houtopstanden

Geen herplantplicht voor het kappen van bomen voor natuurdoelstellingen (Artikel 4.4)

In artikel 4.4 wordt een uitzondering gemaakt voor herplantplicht als bomen gekapt moeten worden om de instandhoudingsdoelstellingen voor Natura 2000 te realiseren. LTO Nederland stelt voor deze uitzondering uit te breiden tot alle natuurdoelen in natuurgebieden.

Hoogachtend,

A.J. Maat
Algemeen voorzitter

Bijlage: Reactie VON-NCW, MKB Nederland en LTO Nederland op wetsvoorstel natuur

VNO-NCW

MKB
Nederland

LTO Nederland

Zijne Excellentie
Dr. H. Bleker
Staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw
en Innovatie
Postbus 20101
2500 EC DEN HAAG

Briefnummer
11/12.054/Rh/mk

Den Haag
17 november 2011

Onderwerp
Wetsvoorstel natuur

Telefoonnummer

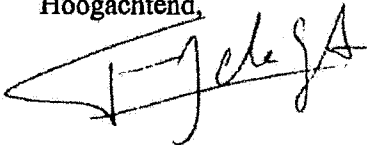
E-mail

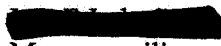
Excellentie,

Gaarne maken VNO-NCW, MKB-Nederland en LTO-Nederland van de geboden gelegenheid gebruik om te reageren op het wetsvoorstel natuur (concept). Bijgaand treft u onze reactie aan.

Mocht u prijsstellen op een nader toelichting, dan zijn we daartoe gaarne bereid.

Hoogachtend,

Manager milieu, energie, ruimtelijke ordening, transport en infrastructuur

Reactie VNO-NCW, MKB-Nederland en LTO-Nederland op wetsvoorstel natuur (versie 6 oktober 2011)

Samenvatting

VNO-NCW, MKB-Nederland en LTO-Nederland vatten hun reactie op het wetsvoorstel natuur (concept) als volgt kort samen:

- het wetsvoorstel is een aanzienlijke verbetering ten opzichte van de bestaande natuurwetten. De uitvoering zal straks eenvoudiger, sneller en tegen lagere kosten moeten plaatsvinden.
- het wetsvoorstel moet direct aansluiten bij de Europese richtlijnen en andere internationale verplichtingen. De inzet van de staatssecretaris wordt op dit punt onderschreven.
- de integratie met de één Omgevingswet moet duidelijk worden verankerd.
- de randvoorwaarden, de reikwijdte en de toepassing van de aanschrijvingsbevoegdheid en de inrichting van en voorwaarden voor het vergunningtraject voor projecten met significant negatieve effecten moeten eenduidig worden geformuleerd. Ondernemingen dienen in een vroegtijdig stadium te weten waar zij aan toe zijn.

Bovenstaande hoofdpunten en een aantal andere punten worden hieronder nader toegelicht.

Algemeen

1. VNO-NCW, MKB-Nederland en LTO-Nederland vinden het een goede zaak dat er nu, ter vervanging van de bestaande natuurwetgeving, een voorstel ligt voor de nieuwe wet natuur. Er bestaat brede overeenstemming dat de bestaande wetgeving te complex is, de uitvoeringspraktijk tot veel problemen leidt, inhoudelijk onvoldoende op elkaar is afgestemd en op onderdelen verder gaat dan de Europese richtlijnen voorschrijven. De ondernemingsorganisaties hebben in het verleden diverse keren aandacht gevraagd voor knelpunten in de regelgeving en de uitvoeringspraktijk. Dat betrof zowel de soortenbescherming als de gebiedsbescherming (Natura 2000). Zij willen het wetsvoorstel dan ook nadrukkelijk beoordelen aan de hand van de vraag of hiermee bestaande knelpunten verdwijnen, procedures verminderen en eenvoudiger worden en de (onderzoeks/administratieve) lasten voor ondernemingen substantieel dalen.
2. De voorbereiding van het wetsvoorstel is een aantal jaren geleden gestart door toenmalig LNV-minister Verburg. Het huidige kabinet is voortvarend gestart met een project dat moet leiden tot één Omgevingswet. Voor de ondernemingsorganisaties behoort "natuur" tot de omgeving waarin bedrijven functioneren. Dat betekent in ieder geval dat de ruimtelijke elementen samenhangend met het natuurbeleid (het betreft hier zowel de gebiedsbescherming als het soortenbeleid) onderdeel moeten zijn van de Omgevingswet. Het gaat immers in de Omgevingswet om een integrale behandeling en -beoordeling van alle relevante omgevingsaspecten, inclusief natuur. Als dat niet gebeurt bestaat er immers een gerede kans dat natuur als een vast en onaantastbaar gegeven zal worden beschouwd zodat er van een integrale beoordeling van de omgeving geen sprake zal kunnen zijn. Het feit dat eerder met het wetsvoorstel natuur is gestart mag geen reden vormen om onverkort vast te houden aan dit in het verleden afgesproken wetgevingstraject. Het belang van goede en integrale wetgeving moet nu voorop staan.

De ondernemingsorganisaties kunnen zich wel voorstellen dat de behandeling van de wet natuur wordt voortgezet mits van meet af aan duidelijk is hoe de beide trajecten (wet natuur en omgevingswet) zich tot elkaar verhouden en hoe de wet natuur straks in de Omgevingswet wordt geïncorporeerd.

3. VNO-NCW, MKB-Nederland en LTO-Nederland onderschrijven het uitgangspunt (MvT blz 11) om bij de opzet van het wettelijk stelsel het internationale recht als uitgangspunt te nemen. Zij zijn het eveneens eens met de opmerking dat een nauwkeurige aansluiting bij de internationale verplichtingen een gelijk speelveld voor Nederlandse ondernemingen bevordert (MvT blz 11). Realisatie via de wet natuur van een dergelijk gelijk speelveld is van groot belang.
4. Het voorliggende voorstel is door zijn integratie een flinke verbetering ten opzichte van de bestaande regelgeving. De wetstekst is aanzienlijk vereenvoudigd en toegankelijker geworden.
In zijn algemeenheid waarderen de ondernemingsorganisaties de versoberingsvoorstellen o.a. betreffende natuurmonumenten en landschappen. Zij zijn eveneens positief over het voornemen om de instandhoudingsdoelstellingen voor de Natura 2000 gebieden te beperken tot de verplichtingen voortvloeiend uit de Europese richtlijnen.
VNO-NCW, MKB-Nederland en LTO-Nederland verwachten dat de voorgestelde beperkingen aan het vergunningensysteem (uitsluitend voor projecten met mogelijk significant negatieve effecten) een verbetering oplevert voor de uitvoeringspraktijk en minder belemmeringen opwerpen voor te starten projecten. Bij dit voornemen worden verderop in deze reactie nog enkele specifieke opmerkingen gemaakt.
5. De mogelijkheden om het beheerplan (Natura 2000) te integreren met andere planfiguren wordt mogelijk gemaakt. In het kader van het beperken van de planvorming en vanuit het perspectief van een meer integrale gebiedsontwikkeling zien de ondernemingsorganisaties dit als een te geringe verbetering. Zij pleiten er voor om de stap naar volledige integratie te maken en het beheerplan vanaf het begin te integreren in de operationele omgevingsplannen op basis van de Omgevingswet. Alleen op die wijze is een integrale benadering van de omgeving mogelijk en hebben operationele plannen (toegevoegde) waarde.
6. De rol van de provincies bij het natuurbeleid zal, als de voorstellen worden gerealiseerd, toenemen. Dit geldt zowel voor de gebiedsbescherming als voor de soortenbescherming. Zoals in de natuurvisie van het rijk aandacht moet worden besteed aan de borging van een evenwichtige economische ontwikkeling in samenhang met het natuurbeleid (art 1.5 lid 3b) zo is het aan de provincies te zorgen voor een dergelijke borging op provinciaal niveau. De ondernemingsorganisaties maken zich zorgen of in de uitvoering van het natuurbeleid nu wel voldoende samenhang tot stand komt (mede met het oog op de economische ontwikkeling is dit gewenst). Zo moet bijvoorbeeld voorkomen worden dat iedere provincie zijn eigen kader gaat opstellen voor de goedkeuringsprocedure voor de gedragscode in het kader van de soortenbescherming (MvT blz 154). Niet duidelijk is welke voorzieningen er nu worden getroffen om de bovengenoemde samenhang te realiseren.
Op blz 49 van de MvT wordt ingegaan op de aspecten die de provincieschaal overstijgen en die eenheid van beleid vergen. Op deze bladzijde staan de rijksinstrumenten genoemd en wordt gemeld dat de provincies zich "zeer wel van het belang van samenwerking en afstemming bewust zijn". De ondernemingsorganisaties vinden dat het rijk indien nodig

ook gebruik moet maken van de genoemde instrumenten en dat de provincies dit bewustzijn moeten omzetten in concrete gezamenlijke afspraken. Het is wenselijk dat voor dit laatste een tijdspad wordt afgesproken.

7. Art 1.5 draagt de minister op om een natuurvisie op te stellen. Lid 5 geeft aan dat de ruimtelijke aspecten van de natuurvisie in een andere rijkvisie kunnen worden opgenomen. Zoals boven aangegeven heeft het kabinet een traject ingang gezet om te komen tot één integrale Omgevingswet. Tot de voorstellen die verkend worden behoort het opstellen van een integrale omgevingsvisie. Dat tot een dergelijke visie ook het onderwerp natuur behoort, is voor de ondernemingsorganisaties evident. Dat er verder een duidelijke relatie ligt tussen natuur, economie en ruimtelijk beleid is ook duidelijk. Lid 3c spreekt over de integratie met het algemeen economisch beleid. Uitgangspunt moet zijn een eenduidige integrale visie op de omgeving waardoor voor de langere termijn duidelijkheid wordt geschept voor ondernemingen en bijgedragen wordt aan verbetering van het investerings- en ondernemingsklimaat. Het is onwenselijk en inefficiënt dat de visievorming op de omgeving via verschillende visiedocumenten tot stand komt.

Specifiek

8. Art 1.1.1: definitie dunnen: de huidige Boswet en daarop gebaseerde praktijk en jurisprudentie definieert dunnen als: velling, welke uitsluitend als een verzorgingsmaatregel ter bevordering van de groei van de overblijvende houtopstand moet worden beschouwd.

De voorgestelde definitie maakt de bedoeling van dunning onduidelijker en daarmee moeilijker handhaafbaar door te definiëren dat dunning naast verzorging ook is: het vellen "ter ontwikkeling" van de overblijvende houtopstand. "Ontwikkeling" kan zeer breed worden geïnterpreteerd. Vage definities leiden tot handhavingproblemen bij toepassing van vellingen die als "variabele dunning" of "structuurdunning" worden betiteld. Het aldus herdefiniëren van het begrip dunning leidt ook tot afwijking van het internationaal in de bosbouw gebruikelijke begrip van wat dunning is: dunning is een maatregel ter bevordering van de groei van de blijvende opstand. Niet meer, niet minder.

Voorstel: de definitie handhaven uit de huidige Boswet. Er is niet gemotiveerd waarom de definitie zou moeten wijzigen.

Definitie exoot: de definitie en de toelichting erop maken niet voldoende duidelijk dat er een aantal boomsoorten zijn, zoals *bijvoorbeeld* lariks en douglas, die als "gevestigde exoot" deel uitmaken van de Nederlandse biodiversiteit.

Art 1.1.2: definitie vellen: is onjuist. Het suggereert dat vellen slechts "rooien" zou zijn en daarmee ook alle andere handelingen (zoals om/afzagen en kappen) zou omvatten die "de dood of ernstige beschadiging" tot gevolg *kunnen* hebben. De definitie levert ten onrechte de suggestie dat vellen in rechtstreekse relatie staat tot *dood of ernstige beschadiging* terwijl het in 99% van de gevallen juist gaat om de uitvoering van een reguliere beheersmaatregel die met het oog op het verkrijgen van een vitale houtopstand wordt uitgevoerd.

Het in art 4.3.2 vervatte "*tenietgaan van houtopstanden, anders dan door vellen*" omvat zowel rooien (het met stobbe, wortels en al verwijderen van houtopstanden) als veevraat, stormschade e.d.). Hier staat "rooien" wél in de goede context.

Voorgestelde definitie: het om/afzagen of kappen van bomen van een houtopstand bij dunning alsmede het geheel of gedeeltelijk om/afzagen van een houtopstand.

Art 1.5: In de opsomming van lid 3 ontbreekt: beleid met betrekking tot bossen, hun biodiversiteit, hun hout en biomassa-productie en -oogst, hun CO₂ opslag en hun sociaal-economische betekenis.

9. In art 2.4 lid 1 en in art 2.6 lid 2 wordt het woord "nodige" gebruikt. Voorkomen moet worden dat verschillende interpretaties gaan ontstaan over wat nodig is en in relatie tot wat. In de MvT blz 217/218 staat een toelichting, maar de vraag is of met het oog op een goede afbakening en borging niet in de wettekst zelve duidelijk moet worden aangegeven wat de maatregelen (kunnen) inhouden.
10. Op blz 33 (MvT) wordt in de tweede alinea gesproken over de individuen van de soort. Op blz 150 (MvT) wordt in de eerste alinea ingegaan op de leefgebiedenbenadering. Deze benadering zou het mogelijk maken dat niet langer het individuele exemplaar van de soort beschermd moet worden, maar dat het gaat om de instandhouding van de soort. Voor de ondernemingsorganisaties is niet duidelijk wat nu de beleidsinzet is: gaat het toch om het individuele exemplaar of moet de bescherming van de soort voorop staan? VNO-NCW, MKB-Nederland en LTO-Nederland kiezen voor dit laatste daarbij aansluitend op de in de relevante Europese richtlijnen voorgeschreven bescherming van soorten en hun habitats. Op blz 76 (MvT) tweede alinea wordt gemeld dat kwantitatieve doelstellingen niet bedoeld zijn als gefixeerde aantallen van bepaalde soorten. Het lijkt echter alsof het beleid wel op die gefixeerde aantallen is gericht. In het wetsvoorstel moet op dit punt helderheid komen.
11. Op blz 47 (MvT) staat in de laatste alinea vermeld dat op provinciaal niveau samenhang van het natuurbeleid met het economische beleid niet aan de orde is. Waarom geldt dat wel voor het rijksniveau en niet voor de provincies? VNO-NCW, MKB-Nederland en LTO-Nederland vinden dat die samenhang ook op provinciaal niveau van cruciaal belang is.
12. In de eerste alinea van blz 61 (MvT) wordt gemeld dat provinciale staten besluiten over de programma-aanpak. Als argumentatie wordt genoemd het "meer generieke karakter van de besluitvorming". Deze argumentatie is mager en wordt verder niet toegelicht. Waarom hier niet gekozen voor GS? Kan niet een padstelling ontstaan doordat GS het beheerplan vaststellen en PS de programma-aanpak?
13. Blz 71 (MvT) eerste alinea gaat over "strategisch lokaliseren". Een dergelijke benadering lijkt aantrekkelijk. Hoe wordt nu echter voorkomen dat herstelopgaven in gang worden gezet waarvan naderhand blijkt dat deze toch beter in een ander gebied gerealiseerd hadden kunnen worden? Nu lijkt voor een pragmatische koers te zijn gekozen door eerst maar één beheerplanperiode (6 jaar) van start te gaan en in te zetten op "het tegengaan van verslechtering voor aangewezen soorten en habitattypen waarvoor de gunstige staat van instandhouding nog niet is bereikt" (brief staatssecretaris Bleker aan de Tweede Kamer dd 14 september jl.). Hoe wordt gewaarborgd dat maatregelen en middelen zo efficiënt mogelijk worden ingezet?

14. In art 2.1. (zesde lid) krijgt de minister de opdracht zorg te dragen voor het actualiseren van de aanwijzingsbesluiten (MvT blz 79). De ondernemingsorganisaties beoordelen dit als positief en zien deze voorziening als erkenning dat natuur niet een vast en conserverend gegeven is, maar een dynamisch karakter heeft. Deze dynamiek kan er toe leiden dat gebieden en instandhoudingsdoelstellingen zo mogelijk worden aangepast. Dit veronderstelt wel dat er adequate monitoring plaatsvindt.
15. Op blz 94 (MvT) tweede alinea worden opmerkingen gemaakt over de betrokkenheid van belanghebbenden bij de totstandkoming van het beheerplan. De ondernemingsorganisaties onderstrepen de noodzaak dat belanghebbenden (waaronder het betrokken bedrijfsleven) vanaf het begin betrokken moeten zijn bij dat proces. Het is immers essentieel dat het beheerplan kan rekenen op een stevig draagvlak in de regio. Aan het bevoegd gezag wordt de vormgeving van het beheerplanproces overgelaten. Omdat veel onderdelen in dat proces identiek zijn, is het wenselijk dat de bevoegde gezagsautoriteiten kiezen voor een goede onderlinge afstemming en een zo efficiënt mogelijke aanpak van het beheerplan. Daarbij moeten zij ook gebruik maken van elkaars expertise en ervaringen. De ondernemingsorganisaties vinden het verder van belang dat tijdens de uitvoering van het beheerplan de belanghebbenden die betrokken zijn geweest bij het opstellen van dit plan een positie hebben. Hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan de instelling van een klankbordgroep monitoring.
16. VNO-NCW, MKB-Nederland en LTO-Nederland hebben de behoefte om nog eens te onderstrepen dat in hun ogen de totstandkoming van het beheerplan een zorgvuldig proces moet zijn. Niet voor niets hebben in september 2008 o.a. de toenmalige LNV-minister, IPO, VNO-NCW, MKB-Nederland, LTO-Nederland en een groot aantal natuur- en milieuorganisaties een Intentieverklaring beheerplannen Natura 2000 opgesteld. Deze Intentieverklaring bevat nog steeds belangrijke uitgangspunten en afspraken voor dat proces. De ondernemingsorganisaties vinden met name de afspraak van belang dat het bevoegd gezag het maatregelenpakket toetst op de sociaal-economische gevolgen (Intentieverklaring, blz 3). De toenmalige LNV-minister heeft het belang hiervan nog eens onderstreept in een brief aan de Tweede Kamer (32123XIV nr 139 blz 6): "Daar waar de sociaal-economische aspecten niet of onvoldoende zijn meegenomen, zou ik graag zien dat dit in het verdere proces alsnog plaatsvindt". VNO-NCW, MKB-Nederland en LTO-Nederland gaan er vanuit dat de huidige staatssecretaris dit ook onderschrijft en zouden het passend vinden om bijvoorbeeld in MvT par 6.4 nog eens naar de gemaakte afspraken wordt verwezen.
17. De vergunningplicht wordt beperkt tot projecten met mogelijk significant negatieve gevolgen in de zin van art 6, derde lid, van de Habitatrichtlijn (wetsvoorstel art 2.7 en 2.8, MvT blz 97). Daarnaast wordt de toepassing van aanschrijvingsbevoegdheid verbreed, waarmee beperkingen kunnen worden opgelegd, herstelmaatregelen kunnen worden uitgevoerd etc.
VNO-NCW, MKB-Nederland en LTO-Nederland vinden het een goede zaak dat de vergunningplicht zodanig wordt beperkt dat deze alleen in specifieke situaties aan de orde is conform de verplichting van de Europese richtlijn.

De aanschrijvingsbevoegdheid (art 2.4) is inzetbaar ten aanzien van bestaande, nieuwe en voorgenomen activiteiten (MvT blz 103). Een precieze omschrijving wat onder deze drie categorieën activiteiten moet worden verstaan ontbreekt helaas. In het kader van het opstellen van beheerplannen was en is er nog veel onduidelijkheid wat precies onder

bestaand gebruik moet worden verstaan. Het is gewenst dat bestaande activiteiten in de beheerplannen worden meegenomen, in ieder geval wat betreft stikstofdepositie, in de berekeningen voor de ontwikkelruimte (zoals nu wordt opgesteld in het kader van de Programmatische aanpak stikstof) en daarmee niet meer onderhevig zijn aan een mogelijke aanschrijving. Daarnaast is onduidelijk wat nu een nieuwe en wat een voorgenomen activiteit is. Bij het laatste zou logischerwijze gedacht kunnen worden dat deze nog in de planfase zitten en bij de eerste zou het om een recent gestarte activiteit gaan. Maar wanneer is een nieuwe activiteit nu een bestaande activiteit? En dreigen alle voorgenomen activiteiten (plannen) te maken te krijgen met een meldplicht (art 2.4 lid 1)? In algemene zin is onduidelijk hoe de aanschrijvingsbevoegdheid zich nu verhoudt tot de beheerplannen. Immers binnen de beheerplannen gaat straks met een bepaalde ruimte voor economische ontwikkeling gewerkt worden en verondersteld mag worden dat de effecten daarin zijn verwerkt.

Zoals in punt 9 gemeld, moet duidelijker omschreven worden wanneer een bepaalde maatregel door het bevoegd ingezet mag worden en met welke randvoorwaarden. In elk geval moet een termijn worden gesteld waarbinnen het bevoegd gezag de aanschrijvingsbevoegdheid kan gebruiken. Voor ondernemingen dreigen de nu gedane voorstellen voor de aanschrijvingsbevoegdheid te leiden tot zeer onduidelijke en onwenselijke situaties.

Op blz 105 (MvT) tweede alinea wordt opgemerkt dat "de ondernemer die een bepaalde activiteit uitvoert zelf moet bedenken of deze activiteit wellicht effecten heeft voor natuurwaarden in een Natura 2000-gebied en maatregelen moet nemen om nadelige effecten te voorkomen en bij twijfel te rade zal moeten gaan bij het bevoegd gezag". Een belangrijk kernpunt is de passage "zelf moet bedenken". Hoewel op blz 121/122 (MvT) via voetnoot 127 wordt verwezen naar hulpmiddelen bij de beoordeling etc. lijkt deze passage eerder het karakter te hebben van afschuiven naar de ondernemer en initiatiefnemer. Het moet de onderneming aan de hand van een aantal instrumenten dan ook mogelijk gemaakt worden om te beoordelen of er maatregelen nodig zijn. Het is daarvoor wenselijk dat de bevoegde gezagsautoriteiten daarbij adequate ondersteuning geven en er o.a. voor zorgen dat er handreikingen, onderzoeksmethoden en rekenmodellen etc zijn opdat de onderneming op een redelijk efficiënte manier tot een beoordeling kan komen. De bestaande handreikingen zijn nog steeds te weinig toegankelijk en in het licht van de nieuwe wetgeving zou een actualisering ook op zijn plaats zijn. De ondernemingsorganisaties vragen het rijk daartoe initiatieven te nemen; art 2.9 lid 5 zou daarvoor mogelijkheden bieden. Op blz 130 MvT, tweede alinea wordt een eerste aanzet gegeven. De volgende passage op deze bladzijde schept verwachtingen: "Door het voorschrijven van modellen en meetmethoden kunnen de effecten van projecten eenvoudiger worden bepaald, hetgeen tot gevolg heeft dat de onderzoekslasten kunnen dalen. Het streven is een situatie te creëren dat de consequenties van de externe werking voor onder meer infrastructurele projecten eenduidiger en consequent kunnen worden bepaald". De ondernemingsorganisaties vinden de daling van de genoemde onderzoekslasten een belangrijke doelstelling die voortvarend moet worden uitgevoerd. De onderneming of initiatiefnemer moet er, indien hij gebruikt maakt van die modellen of meetmethoden, wel vanuit kunnen gaan dat de uitkomsten valide zijn en tot stand gekomen en geaccepteerd worden door het bedrijfsleven. Voor alle duidelijkheid het gaat niet alleen om infrastructurele projecten, maar bijvoorbeeld ook om projecten in de industrie.

18. Artikel 2.6 maakt het (in het kader van de aanschrijvingsbevoegdheid) mogelijk dat het bevoegd gezag preventieve of herstelmaatregelen treft op terreinen van derden om verslechtingen of significante verstoringen te voorkomen (MvT, blz 109). Deze derden moet dat gedogen (art 2.6 lid 3). Hoewel niet expliciet genoemd nemen de ondernemingsorganisaties aan dat het bevoegd gezag dat hiertoe besluit ook de kosten (direct en indirect) op zich neemt van deze maatregelen en dat eventuele schade aan deze derden wordt vergoed. Het is wenselijk dat dit wordt verhelderd en wettelijk geregeld. Wordt dit voldoende afgedekt met verwijzing naar de aanpassing van de Algemene wet bestuursrecht (MvT blz 198)?

Ook buiten Natura 2000 gebieden kan het bevoegd gezag nu blijkbaar maatregelen nemen. Onduidelijk is of en zo ja welke beperkingen er aan dit "buitengebied" zijn gesteld. Wordt hier een vorm van zonering toegepast? En zo ja wat is daarvan de onderbouwing?

19. In de MvT blz 149 komt in de laatste alinea het onderwerp tijdelijke natuur aan de orde. Binnen de Flora- en Faunawet was hiervoor de ruimte aanwezig en "werd op voorhand ontheffing verleend om beschermde soorten die zich gedurende die periode op het terrein vestigen, te verwijderen op het moment dat het gebied zijn uiteindelijke bestemming krijgt". De ondernemingsorganisaties vinden tijdelijke natuur een perspectiefvolle optie en gaan er vanuit dat de nieuwe wet ook kan voorzien in deze juridische zekerheid voor betrokken ondernemingen. In par 7.2.3. regeling in wetsvoorstel komt het onderwerp tijdelijke natuur niet terug. Het is wenselijk dat in deze paragraaf de mogelijkheden van tijdelijke natuur onder de wet natuur worden geformuleerd.

20. De zogenaamde "Rode lijsten" komen op blz 150/151 in de MvT aan de orde. Deze lijsten functioneren als "indicatie voor welke soorten actief beleid van de overheid nodig is". Er gelden voor de soorten op de lijsten geen speciale beschermende bepalingen. De ondernemingsorganisaties vragen zich af wat die soorten van actief beleid zijn en hoe dit beleid zich verhoudt tot het "reguliere" voorgestelde soortenbeleid (grosso modo onder te verdelen in het strikte beschermingsregime voor de richtlijnen- en verdragsoorten aan de ene kant en de algemene zorgplicht aan de andere kant). Wordt hier onder "overheid" het rijk bedoeld of lagere overheden?

21. Op blz 122 van de MvT derde alinea komt de Gegevensautoriteit Natuur (GaN) aan de orde. VNO-NCW, MKB-Nederland en LTO-Nederland onderstrepen het belang van het beschikbaar hebben van betrouwbare flora- en fauna-informatie. De databank van de GaN moet deze rol (gaan) spelen. In de alinea wordt alleen gesproken over "informatie voor het publiek". De ondernemingsorganisaties vinden dat deze informatie ook beschikbaar moet zijn voor ondernemingen. De tekst dient op dit punt dan ook aangevuld te worden. Bovendien moet de informatie van de GaN van dusdanige robuuste kwaliteit zijn dat deze juridisch houdbaar is en niet voor verdere discussie vatbaar. De GaN moet daarvoor desgevraagd een bindende uitspraak kunnen doen. Ondernemingen kunnen zich op deze manier in een vroeg stadium oriënteren op de flora- en fauna-aspecten voor zover relevant voor hun project. Verrassingen in de ontwikkeling en uitvoering van een project, laat staan het tijdelijk stilleggen van een project door deze aspecten moet dan tot het verleden behoren.

22. Het wetsvoorstel kiest voor het soortenbeleid voor een striktere aansluiting bij de internationale verplichtingen. Verder zijn minder handelingen verboden (MvT blz 152). De ondernemingsorganisaties vinden dat hiermee de duidelijkheid voor de

uitvoeringspraktijk is toegenomen.

23. Art 5.1 lid 1 noemt een termijn van 13 weken waarbinnen wordt beslist op een vergunning of ontheffing. Waarom wordt voor deze termijn geen aansluiting gezocht bij de in de Algemene wet bestuursrecht (Awb) gehanteerde termijn van 8 weken? In dit verband pleiten de ondernemingsorganisaties ervoor om nog eens goed te bezien of ten aanzien van procedures, toezicht en handhaving niet veel beter kan worden aangesloten bij de Awb.
24. Art 6.2 geeft voorschriften over retributies. Het artikel bevat geen criteria voor deze retributies. In de MvT blz 199, eerste alinea wordt gesproken over "zoveel mogelijk kostendeckende tarieven". De ondernemingsorganisaties vinden het van belang dat ook in de wet duidelijk wordt geformuleerd wat de criteria zijn waarop de retributies zijn gebaseerd. De leges die de provincie Brabant heft voor de Nb-vergunning (3250 euro) zijn niet in overeenstemming met het beginsel dat leges het werk van de overheid moeten weerspiegelen.
25. In art 8.1 wordt -op een uitzondering na- beroep bij de Afdeling bestuursrechtspraak opengesteld als het gaat om besluiten op grond van de wet natuur. De ondernemingsorganisaties vragen zich af waarom wordt afgeweken van de met de Wabo ingezette lijn van beroep in twee instanties.
26. In de MvT (blz 201/202) worden de lasten voor bedrijven en burgers toegelicht. Door de beperking van het beschermingsregime (natuurmonumenten en soorten) en de aanpassing van de vergunningverlening (alleen significant negatieve effecten) dalen voor ondernemingen de administratieve lasten en de nalevingskosten. De ondernemingsorganisaties vinden dit een belangrijk winstpunt van het wetsvoorstel.

Tot slot

27. Omdat het hier gaat om een concept van het wetsvoorstel, heeft deze reactie van VNO-NCW, MKB-Nederland en LTO-Nederland het karakter van een reactie in eerste termijn. Zoals bovenstaand blijkt hebben de ondernemingsorganisaties echter nog veel vragen en opmerkingen. Afhankelijk van de reactie van de staatssecretaris zullen zij op een later moment opnieuw hun oordeel geven.

Rh
17/11